

Stavební díla brhlíka lesního (*Sitta europaea*) v ptačích budkách *Special constructions of Nuthatch in nest boxes*

Jan Švorc¹⁾, Aleš Svoboda¹⁾ & Petr Ševčík¹⁾

¹⁾NaturaServis s.r.o., Říčířova 66, 503 01 Hradec Králové, e-mail: jendasvorcka@gmail.com

Švorc J., Svoboda A. & Ševčík P. 2012: Stavební díla brhlíka lesního (*Sitta europaea*) v ptačích budkách. / *Special constructions of Nuthatch in nest boxes*. Zprávy MOS 70: 41–42.

Cílem této práce je poukázat na dva případy netypického vyzdívacího úsilí brhlíků lesních, které byly pozorované na budkách pro pěvce, vyvěšených na lokalitě Moravská brána.

In this contribution we subscribe two cases of untypical constructions made by Nuthatches in nest boxes, exposed at locality of Moravská brána.

Keywords: Nuthatch, nest box, construction

Brhlík lesní (*Sitta europaea*) osidluje stromové dutiny i vyvěšené hnízdní budky, u kterých si upravuje vletový otvor, nebo zamazává drobné otvory směsí z hlíny a slin (ŠŤASTNÝ et al. 2006). Během každoročních podzimních kontrol v prostoru Moravské brány, kde bylo rozmístěno celkem 498 budek pro drobné pěvce, byly rovněž nalézány budky s hnízdy brhlíka lesního (průměrná obsazenost 5,1%) s typickou výstelkou v podobě převažující borové kůry a se zmenšeným vletovým otvorem (SVOBODA & ŠVORC 2011). Poměrně netypické se nám jeví, že zmíněné „vyzdívací úsilí“ brhlíků lesních nebylo zaměřeno výhradně na ochranu snůšky. Zdálo se, že vyzdíváním se brhlíci snažili stabilizovat budku. Tato skutečnost byla pozorována u dvou budek pro drobné pěvce. V prvním případě byla budka zajištěna ve spodní části po obou bocích (obr. 1). V druhém případě byla směsí hlíny z vrchu zalepena střecha včetně kotvícího drátu (obr. 2), na kterém budka visí. Po odstranění těchto „stavebních úprav“ již budky nedržely na profilu stromu ve stabilní poloze. Jelikož se na místech přilepení nenacházely v budce žádné dodatečné otvory (v případě střechy ani nemohou), jednalo se zřejmě o zajištění budky proti poryvům větru provedené brhlíkem lesním. Tento ani podobný jev nebyl v dostupné literatuře nalezen.

Kromě budek na pěvce bylo v prostoru Moravské brány vyvěšeno 58 budek pro puštíky. V roce 2012 bylo hnízdo brhlíka lesního zaznamenáno také v tomto typu budek, kdy byl na vhodný rozměr upraven otvor o velikosti 12 cm (obr. 3). Nálezy hnízd brhlíků v budkách pro puštíky nejsou v jiných typech prostředí zřídkačným jevem (DUSÍK, in litt.). Dokonce materiál pro vyzdívání velkých typů budek nanošený brhlíkem lesním za jednu hnízdní sezónu může dosáhnout hmotnosti až 13,5 kg (DUSÍK, in verb.). Ve vzorku sledovaných budek se však jednalo o první takový záznam.

S ohledem na typ porostů a délku expozice budek pro puštíky v nabídce potenciálních hnízdních dutin, lze v budoucích hnízdních sezónách očekávat nárůst jejich využití nejen zájmovým druhem. Tato studie byla podpořena ze soukromých zdrojů NaturaServis s.r.o.

LITERATURA

- SVOBODA A. & ŠVORC J. 2011: Obsazenost ptačích budek rozmístěných v úseku dálnice D4704 (Lipník n. Bečvou–Bělotín). Zprávy MOS 69: 52–56.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001–2003. Aventinum, Praha, 464 pp.

Obr. 1 / Fig. 1: Detail zajištění budky obsazené brhlíkem lesním (*Sitta europaea*). / Detail of the nest box secured by construction of Nuthatch

Obr. 2 / Fig. 2: Střecha budky zastavěná brhlíkem lesním (*Sitta europaea*). / The roof of nest box built up by Nuthatch

Obr. 3 / Fig. 3: Budka pro puštíka obecného (*Strix aluco*) obsazená brhlíkem lesním (*Sitta europaea*); zmenšení otvoru je částečně znehodnoceno. / Nest box for Tawny Owl occupied by Nuthatch; reduced flight gap is partially destroyed